

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границю:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндоґо. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надіслам» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Парляментарна більшість?

Рускі послы соймові і ради державної зібрали ся, як звісно, 23-го вересня на нараду в Станиславові. З послів явили ся: Заячківський, Гаморак, Небиловець, Каратницький, Барвінський, Охримович, Вахнянин і Гладишовський. Неприсутність оправдали послы: Мандичевський і Савчак. Нареди над політичним положенєм тривали від 12^{1/2} до 4 години з полудня. Рішено видати слідууючий комунікат:

«Рускі послы краєвого сойму і державної ради, обговоривши всесторонно політичну ситуацію і провіривши, що доси не виконано оправданих постулатів руского народу в Галичині і на Буковині, рішили одностайно заняти відповідне до того становище.»

В часі розправ наспіла з Любляни телеграфічна вість такої основи: «Управа клубу і збори словінсько-католицьких послів рішили на дни 22-го вересня одностайно: Послы словінсько-католицькі виступають з парляментарної більшости правиці, лишають собі політику свобідної руки, стають до борби о рівноправність і проти угоди з Угорщиною.»

Легше добути волю, як удержати волю. Стара ся правда ледви чи не оправдає ся на теперішній більшости державної ради.

Під хорощим окликом зложила ся теперішня більшість державної ради на початку XIII. сесії. Сказано тоді і подано собі на те руку, що сполучені сторонництва послів чеських, польських, руских, словінських, хорватських, румунських, німецьких, католицьких людовців і консервативів подбають о справедливе переведенє національної і політичної рівноправности всіх австрійських наро-

дів, як і о розширенє самоуправи коронних країв. Програму сю проголошено відтак офіційально в проекті адреси до трону, яка мала вийти з державної ради.

Програма ся була компромісова. В ній містило ся з одного боку veto проти колишньої гегемонії німецької над німецькими народами в Австрії, з другого боку запоручено собі взаємно, що всі народи австрійські уважають себе рівновартними і на тій підставі приймають ся за справедливе переведенє рівноправности, почім не було би нікому страшне і небезпечне розширенє компетенції краєвих соймів і властей.

Виконанє сеї програми мало принести австрійским народам і краям повний внутрішній мир. Оно мало усунути всякі змаганя до гегемонії одних народів над другими в державі і в краях о мішанім населеню, оно мало знищити давній антагонізм національний, що в послідних літах вродив ся вже в расову ненависть; оно мало перестроїти Австрию на союз свобідних народів, що уміють берегти своє а чуже шанувати; оно мало — коротко кажучи — регенерувати Австрию, скріпити єї у внутрі і на виї, і уможливити спокійний розвій єї соціальних і економічних інтересів.

Така була провідна ідея сторонництва, що витворили тодішню парляментарну більшість. Всякий одушевляв ся сею ідеєю і стояв при ній щиро і непохитно. Здавалосьь, що австрійські народи прийняли ся з повною свідомостию за осущенє дійсного посланництва Австрії, котре чейже не лежить в вічній борбі о права національні та політичні, в змаганю до верховодства одних над другими, в взаїмнім себе нищеню і слабленю, а як-раз в залишеню всего того, що розстроює і спиняє правильний розвій і зріст сил держави.

З поставленєм такої програми через парляментарну більшість навіть без помочи

тодішнього правительства, була — можна сказати — заінавгурована «нова ера» в Австрії. Розходило ся лише о переведенє сеї розумної програми, а в першій лінії, як звісно, о розширенє національних прав братного народу чеського, найбільше загроженого гегемоністичними змаганями австрійських Німців, перенятих ще заєдно германізаційними утопіями австрійських Славян а навіть прусофільством.

Ніхто не годен заперечити, що Чехи дізнали в сім часі із сторони своїх альянтів щирої піддержки. Правиця робила все, щоби Чехів не скривджено. Она держалась незрушимо в цілости, хоч як німецька лівия заходила ся розбити ту фалангу, а навіть явно домагали ся від правительства, щоби оно за всяку ціну розбило солідарну правицю. Так було до недавна. Було так аж до кінця XIV. сесії.

З заміну за те, що другі сторонництва славянські рішили ся, з всею щиростию постояти за права чеського народу, піддержали чеські, польські і сполучені німецькі сторонництва оправдані постуляти послів руских, словінських і хорватських в часах кабінету гр. Баденього і бар. Гавча. Постуляти ті — можемо нині виявити — одобрила парляментарна більшість правиці і постуляти ті предложили відтак заступники клубу «Славянського христ.-народного Союзу» як гр. Баденьому, так і бар. Гавчови до виконаня. Справа велась льояльно і коректно. Була іменно взаїмність з одної і з другої сторони. Та взаїмність мала і ті добрі наслідки, що правительство усунуло деякі давні кривди, нанесені німецькою управою Словінцям, а та сама взаїмність повіяла і в послідній сесії галицького сойму і признала рускому народови деякі права на поли шкільнім і уживаню руского язика в прилюднім житю. Се були неначе перші, хоч дуже несмілі кроки в осущеню програми правиці.

25

За батькову вину.

Святочне дідове оповіданє.

Написав Олександр Катренко.

(Дальше.)

XVI.

Велика судова саля в Харкові ще зараня натовпом повнісінька всякого люду. Тут і прості селяни в сіраках і міщани в чинарках, тут і пани ріжного уряду у всякій оджі: мундурні й ні, з своїми розодягненими панями. Тут і ремесний і солдати і купці й перекупки й канцеляристи й адвокати-брехунці. Все те перемішало ся, товпить ся, давить дружка дружку, відтоптує один одному ноги, стусуєть ся і боками й ліктями. Щасливійші, що здали ся догадливійшими і прийшли геть то задалегідь, позаймали собі місця і тісенько, щільненько стуливши ся, сидять по лавках, котрі стоять довгі тут у два ряди одна одної вище. Поперед передньої, найнижчої лавки загороджена деревляними стівбцями штучна загорода. Вона розділяє салю на дві рівні половинки. Перша з них задля слухачів, друга-ж задля обжалованого і суддів. Тепер поки що нема

ні того, ні других. Перед очима громади цікавих слухачів існує тільки убранство тієї другої половини і нікогосінького там живого. В глибині салі на геть то підвисченому на кілька ступнів доверху стоїть широкий, довгий стіл, покритий червоним сукном з золотими китицями по всіх чотирьох кінцях. На столі з одного боку стоїть євангеліє, з другого золотий орел з двома головами, що держить у лапах царські клейноди: у одній яблуко, у другій булаву і державу. Окрім євангелія і орла під склом зза стола визирають високі спинки ослінців задля суддів. На стінці у деревляній під позолотою рамі висить портрет царя на весь його ріст. По боках стола біля стінок поставлено ще два невеличкі столики задля інших судових урядників. Низче-ж його у ліворуч біля дверей лавка задля обжалованого. Ані суддів, ані обжалованого, кажу, нема ще. Пусто тут зовсім. Там же, в тій половині, кажу, бушує-хвилюєть ся, повно, набито. Несеть ся відтіля і лайка і сварка-спірка за місце і писк якої небудь панії, а то й так дівчини, або й жінки вже дуже придавлених.

Чого-ж це стільки люду позавіходилоь позавірилось сюди? Сьогодні зараз судити муть лютого зарізачу, старого розбишачу, нашого діда Миколу Опанасовича Удоткинова. Чотири вже роки минуло, як спіткала його свідома нам

лиха година, а й досі ще його не судили. Пробував той довгий час старий все по тюрмах. Тягали його нещасного з одвієї до другої: з повіту у губернію й знов у повіт й знов у губернію. Тільки за чотири роки в силу й надумали ся добродії судді, що час вже його і судити. Край який небудь йому дати. Хто його знає, може, дивись, вони і ще-б підждали, якби не його старість. Побояли ся мабуть, що ще й витягнуть ся, вмре до заєду. Злукавить й не дідждеть ся! Треба, бач, поспішати. Ну й поспішили ото! Оттакі, як бачите, у нас прославлені своєю швидкостію суди!

Але годі про те. Ось дивить ся лишень, що воно прибігло на судню половину? Що воно за панок у сурдутові з ясними гудайками і вишиваним золотом високим ковніром? Бач як він моторненько збіг, хоч і пристаркуватий, по чотирьох ехідях до того великого червоного стола. Це «судебний пристав».

— Суд ідьот! — чутно виголосив він, спинившись.

Миттю від тих його двох слів, як від чарів, на половині слухачів вродила ся найтихіша тиша. Вся громада притихла, як один чоловік. До того ще котрі сиділи, наче москалі на муштрі, до одного похлопювали ся й повставали, випростовались. В той же саме час на судній по-

Ювильейна Фундация.

Тількиж одного тут бракло, іменно з одної сторони бракло екекутиви, з другої витривалости в виконуваню згаданої програми. На тім поли виявилась цілковита застою, а застою сю не усунула парламентарна комісія правиці навіть і тоді, коли до того завізвав єї др. Фериянчич в імени Словінців, Хорватів і Русинів при відроченю парламенту в червни сего року. Над внесенем д-ра Фериянчича перейшли прочі сторонництва правиці до днєвного порядку, а в наслідок того і кабінет гр. Туна залишив подбати о полагаду пекучих але і вповни оправданих постулятив руского народу і полудневих Славян, хоч мав перед собою навіть ухвали і резолюції соймові.

В тім треба шукати дійсної причини теперішнього розлюзованя солідарности правиці і парламентарної більшости. Нині стало ся фактом, що послі рускі і словінські, чуючи на собі обовязок успішного заступованя інтересів своїх народів, а добачаючи, що правиця і правительство до тих інтересів віднесли ся рівнодушно, були зневолені стати на боці.

Ухвалу руских послів треба брати дословно, без всяких добавок і здогадів, без всяких коментарів і інсинуацій, будьто ухвала ся звернена лише проти декого з сполученої правиці. Ухвала ся звернена на адресу цілої правиці яко цілости, а ми нераз в послідних місяцях мали нагоду, звертати увагу на *periculum in mora*, добачаючи, що за ческим питанем правиця залишила інтересувати ся справами других своїх сторонництв. Ми мусіли навіть в послідних часах перенести не один неоправданий докір із сторони праси правиці. Де хто старав ся навіть затемнити цілу справу, розминаючи радикально з правдою. Де хто багателізував собі сю еволюцію посеред правиці.

На кого прийшла тепер черга ділати? — відповідь легка. В першій ряді — по нашій гадці — буде се обовязком самоїк правиці. Она обовязана, поставити собі питанє: чи хоче стояти при своїй давнійшій програмі уздоровленя Австрії, або ні? О скільки дневники доносять, то парламентарна комісія правиці застановляла ся вже на своїм засіданю в пятницю над зміненою ситуацією. Результат нарад комісії нам поки-що незвісний. На всякий случай однакж треба рішити ся і то з повною об'єктивністю.

Підносім добробит народу! — се давний клич, під котрим наші щирі і патріотичні робітники народні посвятили свій труд для загального добра. Але вже в нашій мові слово «народ» ідентичне з селянсько-рільничим станом, так і в понятях наших діячів ідентифіковано працю на поли піднесеня добробиту народного зі старанем о піднесенє рільничого господарства і всіх єго побічних жерел доходу. В тім лежить може і причина, що наше міщанство переважно зубожіло а почасти відчужило ся від рускости, що руский промисл підупав, або що найбільше остав ся позаду на примітивнім степені розвою, як був перед сто літами. Також і про торговлю мало хто думав у нас і довгі часи стояло се поле відлогом. Тому і всякі змаганя піднести народний добробит не мали виднійшого успіху, бо господарство народу не кінчить ся вже на видобуваню сирих продуктів але і на їх перетворюваню і перепродажи.

Безперечно, що в заможнім і просвіченим хліборобскім стані лежить велика сила народу. Хліборобскій стан є незалежною, здоровою фізично, незіпсованою морально, широкою підставою будучности кожного народу. Але і стан ремісничий, чи купецкий видає людей, хоть може не таких незалежних як хлібороби, але за те рухливіших, більше просвічених і в більшій часті засібніших, ніж они. При тім промисл і торговля становлять пригідне поле для впливу робочих сил, охороняють рільництво від надмірного роздробленя ґрунтів, а тим самим від тісноти і зубожіння.

Пролом в тім взгляді зроблено у нас заснованєм «Народної Торговлі». З невеличких початків стала она могутною інституцією, розгалузила ся своїми філіями по цілім краю, взяла під свою опіку сільскі крамниці і дає вже тепер соткам людей приличний і ретельний заробок. Велика в тім заслуга д. Василя Нагірного, котрий своєю енергією, заохотою і фаховою радою здійснив те, що ще перед несповна двацять літами видавало ся неможливим.

Тепер жеж наступає черга на ремесло і промисл. На памятку п'ятдесятьлітнього знесеня панщини має заснувати ся ремісничо-промислова бурса у Львові, що подала би можливість дітям убожших родичів виучити ся на здібних ремісників і промисловців. Ся бурса має стати складкам руского народу на доказ єго свідомости і сили, набутої затих п'ятдесять літ свободи. Від тої складки не може відтягнути ся ніхто, високий, чи пизький, багатий, чи убогий, хто не хоче виставити собі свідцтва, що не варт тої свободи, не доріє ще до понятя часу, в яким живе.

«І знов складка? — скаже хто знетерпеливий — деж кінець тим складкам? кого вистане на ті всі складки?» Зневірило ся кому

читати про ті складки — але чи слушно єму зневірило ся давати? Кілько разів і як багато він дав на яку складку — запитаємо ми, чи не робить він так, як та корова, що багато ричить а мало дає молока? Нехай кождий положить руку на груди: чи ся мала жертва, яку він до тепер зложив на жертвеннику загального народного добра і єго будучности, усправедливить єго такі наріканя? Певно що ні! Бо мимо накликів і старань людей доброї волі, складки ідуть у нас дуже скупо і ми не нарікати, а встидати ся повинні, що до тепер не можемо вказати на жадне монументальне діло, про котре могли би ми сказати з гордостю: се стало зі складки руского народа!

Ремісничо-промислова бурса у Львові може стати для нас такою народною гординою. Вже те саме, що прийняв на себе ініціативу вищевказаний організатор д. Василь Нагірний, дає за поруку, що складка на сю інституцію може принести рускому народови неочислену користь; подає надію, що за яких десять-двайцять літ будемо на неї дивити ся з таким подивом, як вже нині на «Народну Торговлю». Послухаймо, як д. Нагірний у своїй відозві представляє в шутливий а раціональний спосіб страву тої складки:

П'ятдесятьлітню річницю знесеня панщини відсвяткував нарід наш 3 (15) мая 1898, а 6 (18) мая відсвятковано тую річницю великим всенародним вічем у Львові. Від часу маніфестацій, відносячих ся до подій в нашім краю з 1848 року до нині, минуло вже чотири місяці, а на фундацію такого в історії нашій важного спомину зложено заледви тисяч зр. — та й тої суми не було би, наколи-б краківска громада руска не заслила була єї так знатною сумкою. А кілько то нагод було сего року, де можна було зібрати бодай по одному сотикови від особи на ту народну фундацію! Кілько зборів, кілько весіль, празників, соборчиків, кілько партій преферанса, тарока (і як там все те зовуть) відіграно в часі тих чотирох місяців, а на жаль рідко коли згадав хто при таких нагодах на ювильейну фундацію народну. Мені видить ся, що коли-би в часі тих чотирох місяців з кожного селянського весіля вплинуло було 10 кр., а з кожного весіля в домі заможнішим або в домі інтелігенції вплинуло бодай 50 кр., з кожного соборчика або празника бодай 2 зр., а з кождої «партійки» хоть по 2 сотики, се дало би можливість нині вже удержати бодай двох учеників в ремеслі, або в школі промисловій, або в яким промисловім заведеню. Таких кілька місяців жертволюбних сотворило би фундацію і запевнило би єї існуванє на все.

Коли в 1871 році Німці розгромили Французів і наложили на них мільярдове воєнне відшкодованє, то думали, що Французам буде аминь. Тимчасом показало ся інакше. Французи заплатили мільярди відшкодованя Німцям і ще лишило ся їм більше, ніж Німці взагалі мали і ма-

ловині відчинили ся бокові двері і поважно, тихою ходою не вийшли, а наче впливло з них, з'явило ся сім поважних, підтоптаних панів. Старший з них по урядови сів по середині за столом, остатні обік нього теж розмістили ся.

— Введіть вязня! — властиво звелів той старший, зрушивши своїм голосом мертву тишу в салі.

Судебний пристав, як наче його хто шпигонув шпичкою, швидко хапаючись, побіг у двері, що були вони з другого боку. По хвилині повернув ся він відтіля, ведучи перед нашому дідови, що дзеленькав кайданами. Обік діда йшли два москалі з рушницями. Судебний пристав посадовив діда на тому ослінці, що бодай на ньому нікому вік не доводить ся сідати. Москалі станули троха ззаду по обидва його боки, ураз голосно лягнувши своїми рушницями об деревляні дошки долівки. Між слухачами з появою діда збурилась шумлява, говірка.

Старший суддя задзеленькав у дзвінок й знов все стихло.

Боже, не вже-ж це наш дід! Та яким же він став худим, блідим і старим! Господи, якже він переіначив ся! Так переіначив ся, що Писарівці, свої люди, й ті не впізнали його. До того ще та одежа! широка і довга по пяти без га-

плеків й гудзиків сірачина, підперезана мотузком, та ще й з здоровою жовтою шкурятною плямою-латкою на спині. Чи гадав же ти, чи сподівав ся коли небудь, гарний діду, дожити до того, до такого?!

Суд розпочав ся. Прочитали, за віщо він судить ся, то що. Скінчили все те, що там їм треба було після статутів, і запитав тоді старший діда:

— Вважаєте ви себе винуватим? Признаєтесь?

Дід встав, дзеленькнувши цяцками на ногах і хоч згорблений весь, але таким же, як і перше по всяк час було, сміливим правдивим і твердим голосом (однє він тільки й остав ся у нього від його всього) відповів:

— Ні, не винен! Ні в чому й признавати ся. Ще й додав: Вже десять ріжних панів, кождий по десять разів мене про те питали і я їм всім одно й теж незлічно відповідав. Ви одинадцятий, пане, будете й вам теж кажу. Але ті всі не вірили, виходить й ви теж не повірите. Знаю, що заздальгидь вже думаєте, що брешу, то на що-б й питати дармо? — Проказав, знов дзеленькнув кайданами, похилив голову й хотів сідати. Коли той суддя, не вважаючи на єго мову, знай веде своє. Присікав ся й питає далі:

— Хто-ж зарізав?

А звідки я знаю? Мені відомо те однаково, як і вам добродію. Ще може вам і більш, бо ви покладаєте на мене, міні-ж і подумати ні на кого. Хтось зарізав.

Суддя було аж розгнівався на його за послідне, аж скрикнув був, що-б злишнього не плів дід. Перегода-ж почав знов і нумо намовлювати діда, між інчим кажучи, що як він признаєть ся, то й кара йому зменчить ся. Але дід не дав йому як слід і доказати. Перебив й промовив:

— Та те все дармо. Як не я, то й не я. Даремне на себе вже не казати-му, хоч як знаєте. Зроду-віку ніколи не брехав і тепер не брехати-му. А вам, паночку, все однаково. Кажу, не вірите й не повірите. А ще й кричите, що-б не казав нічого свого, а тільки по вашому якомсь, то нічого далі і вам і міні балакати. Годі. Робіть зо мною що вам треба і що Господь попускає вам робити. — І сів і сидючи вже додав все таки голосно: — А я за батькову вину терплячи прийму все, що не накинете.

Дальше буде.

ють. Я певний того, що французські мільярди вернулися з Німеччини назад до Франції, може ще й з додатком. Промисл і ремісник французкий був тим маґнесом, котрий грошки французські витягнув з кишень німецьких назад в кишені французські. Та не о се мені тут іде, а о те, як Французи зібрали ту величезну суму, аби Німцям заплатити. У нас — як би не дай Боже щось подібного сталося — одинака рада була би: організація легіону езекутників, котрі тягнули би з живого і умерлого, а тогди певно було би нам аминь. Французи взялись инакше до справи, і то так: У всіх каварнях, реставраціях, клубах, касинах і взагалі публичних локалях уміщено пушки, в котрі вкидано все, що хто чи в карти, чи в біляр, чи иньшим яким способом виграв. Навіть кельнери жертвували частину зі своїх трінкельдів на народну справу. Так і подібними способами, такою завзятістю зібрано майже всю ту величезну суму — і хлібороб тягару навіть не відчув. Французи хотіли Німцям показати, що они мільярдове відшкодоване заплатять «дрбними» а «грубіні» лишать ся дома — і сего доконали. Так роблять народи, котрі жити хотять.

Та й ми війну програли, отже мусимо заплатити відшкодоване. За п'ятьдесят літ нашого конституційного життя утратили ми наше міщанство, нашого ремісника і промисловця, або як не утратили, то не придбали собі его, випустили з рук усе, чим нині инші народи сильні. Ми мусимо заплатити відшкодоване, або иншими словами — мусимо не лише здобути те, що втратили, але, коли хочемо жити житєм культурного народу, мусимо під кожним взглядом ему дорости.

Щоби се відшкодоване заплатити, не маємо нині иньших способів, тільки добровільні жертви, але загальні і при кожній нагоді. Рік сей нехай буде для нас роком жертв на сплату довгу народного і то по змозі головно на сю одну, а коли ся одна ціль буде осягнена, згодом приступимо всі разом до другої. Надходить час весіль, празників, прийняти і т. и. — будьмо-ж впрозумілі, як хозяйка прийме нас сего року скромніше, бо она те, що мало коштувати гойніше прийме, жертвує на ремісничо-промислово-бурсу. А вас, панове, що любите «партийку», прошу: дайте се, що щастє вам приносити буде до кінця сего ювілейного року, на ювілейну фундацію, якою має бути ремісничо-промислова бурса. Многі з отців духовних жертвували на ту ціль доходи за різні церковні відправи, але значнійша часть з між них і слівцем не згадала народови про сю фундацію. Кілька десятків громад зложили свої добровільні жертви, а тисячі може навіть не знають о тім, що має для їх дітей утворити ся інституція, де мають навчитись, як красше на світі жити.

Памятаймо все і при кожній нагоді на сплату народного довгу!

Вісти політичні.

Становиско лівіці австрійської ради державної не змінило ся на волос, але посліднім часом роздумувє она над тим, чи би незмінити тактику в безоглядній обструкції при будучій сесії. Всі обструкціоністи противні гр. Тунови за те, що у своїм поступованю не заявив охоти зблизити ся до Німців. Але було би добре — говорять обструкціоністи — з загальної обструкції виділити угодові предложеня на сей випадок, колиб була певність, що при другім читаню рада державна відкине угоду з Угорщиною. Таким способом можна би витрутити з рук гр. Туна § 14. Коли-б рада державна відкинула проєкт угоди, гр. Тун не міг би вже єї перепровадити на підставі того параґрафу: в тім раї не мав би жадної конституційної підстави до того. Але нема певности, що Чехи, Поляки і німецькі клерикали схочуть зробити Австрії прислугу через відкиненє тої угоди, бо коли зрозуміють, що се була би також прислуга для Німців, готові ухвалити єї. На назначеній на роботу конференції провідників німецьких партій має рішити ся тактика обструкціоністів в будучій сесії, чи мають виступити против угоди через загальну обструкцію, не допускаючи навіть до розпочатя нарад над угодою, чи через спеціальне змодифікованє обструкції, щоби в раді державній відкинути угоду.

Словінські послы др. Фериянчич і др. Родич на авдвєнції у президента міністрів гр. Туна жалували ся перед ним на відносини в Стирії і уїмнували ся за те, що на липневі конференції в справі язиковій поминено запросити до співучасті словінських послів. Гр. Тун відповів, що мав намір запросити представителів Словінців, Хорватів і Русинів, коли-б конференції були в справі Чехії і Моравії видали хоть який-такій результат. Але німецькі послы заняли відразу таке вороже становиско, що не було вигляду на який вєбудь успіх з дальших конференцій. Католицко-народне сторонництво було для того запрошене, щоби яко німецьке сторонництво мало нагоду переконати ся, що предложеня правительства суть такі, що їх Німці можуть прийняти.

Вчера зібрала ся перший раз парламентарна комісія більшости. На цілім засіданю був також присутним президент міністрів гр. Тун. Поодинокі клуби репрезентували:

Коло польське пос.: Яворский, Абрагамович, Білинський і Дідушицкий.

Чеський клуб пос.: Форшт, Енгель, Пацак, Странський, Янда і Блажек.

Кат. сторонництво народне пос.: Діпавлі і Ебенгох.

Центрум пос. Фалькенгайн.

Клуб словінсько-хорватско-руський пос.: Повше, Періч і Спінчич.

Ческу консервативну велику власність пос. Пальфі.

Румунський клуб пос. Попович.

Також член президії ради державної взяли участь в тій конференції, котра тревала через три години.

Перед розпочатем нарад председатель парламентарної комісії правіці п. Яворский посьвятив згадку помершій цїсаревій, а присутні вислухали бесіди стоячо. Відтак ухвалено іменем цілої більшости ради державної зложити на руки президента міністерства письменну кондолєнцію для цїсаря. Ухвалено поручити клубам правіці вибір давньої президії палати. Опісля розправляли над теперішню ситуацією, при чім взяли під розвагу донесєне Vaterland-у про ухвалу клубу полуднево-славянських послів. Представителі того клубу прийняли з задоволенєм осьвідченя приявних клубів до відомости.

Новинки.

— Виді Товариства св. Ап. Павла у Львові припаде, що реколекції духовні для В. Сьвященства відбудуть ся в днях 27, 28, 29 і 30 н. ст. вересня с. р. в духовній семінарії рускій у Львові. Початок дня 27 вересня (второк) вечер.

— Виборчий рух. О посольській мандат до державної ради з V. курії Коломия-Надзірна-Косів, на місце крил. о. Гробельського, наміряє старати ся проф. учительської семінарії в Станіславові п. Коцюба. Радикали поставлять імовірно кандидатуру д-ра Франка.

— Аркинязь Леопольд Сальватор приїде в неділю 25. с. м. рано з Пешту до Стрия, звідки по короткім перестанку удасть ся на лова до Вигоди.

— Президент шкільної ради краю др. Божинський виїхав на кількатиждневу відпустку за границю.

— В товаристві гімнастичнім «Сокил» у Львові розпочнуть ся вправи гімнастичні і борбництва з місяцем жовтнем. Вправи гімнастичні для членів будуть відбувати ся від 7 до 8-ої вечером для дітей що середі і суботи від 5 до 6. Година борбництва будуть пізнійше оовіщені. За вправи дітей в гімнастичі платити ся по 25 кр. місячно. Зголошеня дітей на вправи приймає ся щоденно від 4 до 6-ої в локалі товариства, Підвале ч. 7.

— Загальний зїзд делеґатів тов. «Kółek rol niczych» відбуде ся на днях 27 і 28 серпня с. р. у Львові в головній сали ратушевій. До дня 22 с. м. зголосило ся на єї збори з 54 повітів 585 учасників, межі ними: селян 481, ксьондзів 27, народних учителів 15 і т. д. З тої нагоди дня 27 с. м. відіграють в театрі «Оборона Ченстохови», на котре то представленє будуть запрошені прибувші на зїзд селяни.

— Увязненє кс. Стояловського. З Кракова доносять, що в Чачи увязнено на днях кс. Стояловського та цілий персонал чацької друкарні і відставлено під сторожію до Тренчина.

— Почтовий уряд в Миколаєві, повіта бобрецького, буде від тепер називати ся «Миколаїв коло Гаїв».

— Де діли ся 12.000 зр.? На те питанє в Видлі краєвім, де, як звісно пропала в загадоч-

ний спосіб повисша сума, ще дози ніхто не знає відповісти. Коли енергічне доходженє остало без успіхів, маршалок краєвий постановив ось як охоронити краєву касу від убитку дванайцятьох тисяч. Покликав до себе обох урядників, що через їх руки переходила пачка зі сума банкнотами по 1000 зр., а в котрій забракло опісля дванайцять банкнотів, і поставив їм таку альтернативу: Урядник X. бере пенсії поверх 2000 зр. річно, має отже сплачувати з сего краєвій касі по 1400 зр. річно, урядник Y., котрий побирає тисячу кількасот зр., має платити річно по 600 зр. Так за шість літ дефіцит буде вирівнаний. Поставивши ту альтернативу, полишив маршалок обом урядникам три дни до намислу, заявляючи, що по впливі трох днів, скоро на таке полагоженє справи не згодять ся, віддасть єї судови.

— Жидівська будова. На розі улиць Домбровського і Пулавського у Львові ставить Ізраїль Зісляк каменицю. Будову ведено так по партачки, що оноді стїна обєму на 500 цегол завалила ся на улицю. Двох робітників, що находили ся на зовнішній стороні руштованя, чудом лише уратовало ся, за те спадаюче румовище привалило Анну Бучак, жінку мураря, котра збирала під будовою тріски. Наслідком тяжких ран житю єї грозить поважна небезпечність.

— Самоубийство сьвященника. Колишній сновідник цїсаревой Марії Анни, загально звисний в Празі двірський капелян Франц Каль, в часі заупокійного богослужєня за бл. п. цїсареву в катедрі, вискочив оноді з другого поверха свого помешканя з градецького замку на брук і убив ся на місці. Трагічна смерть 68-літнього сьвященника викликала в цілім місті велике сьвччє, тим більше, що покійник звисний був з своєї вічливости і тїшив ся загальною симпатією. Від недавного часу зраджав Каль слїди нервового розстрєвня і послідний єго крок наступив мабуть в приєтупі помішаня ума.

— Замах на Аґвінальда. До льондонських дневників доносять з Маділі, що одинайцять Іспанців, перебуваючих в неволи у Филиппинських повстанів, зробило заговор на жите провідника тих повстанів Аґвінальда. Постановили єго струїти і вешали до юнкы, призначеної для него, отруї. Однак кухар Аґвінальда скоштував ту юшку перед поданєм єї панови і помер по кількох мінутах. Коли довідали ся о тім повстанці, хотіли вимордувати всіх Іспанців, які находили ся в неволи, але Аґвінальдо не допустив до того.

— Загадочна смерть. В пятницю рано помер нагло в будинку повітового суду у Львові Яков Квасижур, родом з Бахоря, з заводу каменичний сторож у Львові. Був покликаний на судову розправу. Міський лікар ствердив смерть наслідком отрєвня. О випадку повідомлено прокураторію, а тіло відставлено до кістниці.

— Буря морська. З Клапейди над Балтійським морем доносять, що сими днями буря морська затопила кілька рибачких лодий. Дві лоди перевернули ся, одна розбила ся. Згинуло 29 рибаків, що виїхали були на море. Деять з них, переважно батьки родин, походило з Клапейди, дванайцять мешкало в Полуди.

— Розбишцтво в Сардинії. В Сардинії населєне дуже обурєне на власти, що устроїли нагінку на розбишаків, причім застрєлено «король-тамошних розбійників Sallis Giovanni Corbedu. В окрузі Nuovo, серед гір в самій середині острова, кожда дитина знала старого Корбеду, котрий від 50 літ розбивав по дорогах, а вєякому божив ся, що від двох літ не убив ще нікого. Що правда, Корбеду не потребував вже убивати і грабити подорожних. Мав найбільші череди в цілій околиці, а село Olivena з доволїшними горами було єго власністю, хотяи на ділі поодинокі домівства і ґрунти належали до єго синів і зятїв. Старий опришок тїшив ся в цілій околиці великим поважанєм і з властями жив добре. При послідних виборах перепер правительственного кандидата, агітуючи за ним з двома ручницями і кількома рєвольверами. Коли підпрефекта за єго зносини з опришком усунєно, а на єго місце прийшов молодий та енергічний підпрефект, настала для розбишаків тяжка година. При помочи 300 карабієрів постановив підпрефект вигубити до нащадку розбишцтво. Корбеду укривав ся довгий час в горах. Вкінці зрадили єго дві пані, котрі колись були у Корбеду в полоні і виїшли на волю доперва за зложенєм богатого окушу. Они показали жандармам дорогу до криївки опришка і старий Корбеду по завзятій обороні упав від кулюк карабінів. Плаче по нїм ціла Сардинія. Населєне острова уважає єго героєм, часописи тїшили ся завсїгди, скоро лише нагінка на него була безуспішна, а тепер боліють над єго смертю і роблять карабінерам докори, що убили підступом і зрадливо старого Корбеду, хоч той від 2 літ нікого не замордував. Історія того опришка є досадною ілюстрацією сардинських та взагалі італійських відносин.

Рудольф Ачкевич

швець,

у Львові, уліця Сикстуска ч. 23. (стара пошта)

поручає готову обув свого виробу, переважно для духовенства і ПП. військових — приймає також замовлення всілякого рода так місцеві як і з провінції.

На міру вистане старий оказ.

201 38—52

20% ДЕШЕВШЕ ЯК У ВІДНИ!
ДОСТАРЧАЄ ВСІЛЯКІ КАВЧУКОВІ ДРУКАРНІ ЧЕРЕНКОВІ ПЕРШЕ ГАЛ. ЗАВЕДЕННЯ РИТОВНИЧЕ ВАРСТАТ ДЛЯ ВИРОБІВ З МЕТАЛЮ, ЛИТИХ НАПИСИЙ, МАЛЯРСТВА ШИЛЬДІВ І ФАБР. СТАМПИ ЛІЙ КАВЧУКОВИХ І ПРОЧ.

!!ДРУКАРНІ ТАКОЖ З ЧЕРЕНКАМИ РУСКИМИ!!!

ГЕНРИК ШАПІРА

Львів, ул. Коперника ч. 3.

(ПОБІЧ АПТИКИ ПЕТРА МІКОЛЯНА). 146 22—24

Цінники gratis i franco.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Веч. Духовенству і всім вірним Впроев. Митроп. і Проев. Еп. Ординариям всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскє зваряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

»Дністеръ« вступив в 6-тий рік своєї діяльності з збільшеними фондами гваранційними, котрих стан з днем 31-го грудня 1897 вносьть:

Фонд резервовий . . . 73.874 зр. 47 кр.	} 176.143 зр. 87 кр.
Резерва премій . . . 52.269 „ 40 „	
Фонд основний . . . 50.000 „ — „	

Виплачені шкоди до кінця 1897 року 430.100 зр. 42 кр. Тарифи »Дністра« дуже умірквані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроблемно. Поліси »Дністра« приймає Банк краєвий при позичних гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через »Дністеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускїм язичі.

Товариство взаїмного кредиту »Дністеръ«, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або поруксю двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів третих осіб по 4 1/2%. Уділ членський вносьть 25 зр., випсовє 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в »Дністеръ«. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях і де нема близько агентів »Дністра«, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

Галицкий Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним вповідженєм,

3 1/2% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним вповідженєм,

а всі инші находячі ся в обігу 4 1/2%. Асигнати касові з 90-дневним вповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем вповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекція.

Горсети, рукавички, шельки підвязки, бандажі всіх систем

поручає

Г. ГАЛЯНТОВСКИЙ

У ЛЬВОВІ,

площа Бернардинська ч. 3.

12-40

Зміна льокалю.

Заложена фірма в року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенесла ся з уліці Трибунальської ч. 1. на ул. Лукасінського ч. 4. (площа Каструм), філія ул. Театральна 16.

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛІВ

також і випозичальня

заосмотрена в всілякі зваряди почавши від найбогатших до найскромнійших. Цілі урядженя для покоїв до спаня, сальонів, ідалень і др. — Меблі оріхові, ольхові, чорні, також залізні і гнуті, зеркала і т. д.

Ціни низькі і сталі.

З поважанєм

В. Кавфман,

203 42—52 ул. Лукасінського, ч. 1

Вже появила ся з друку РУСКА КУХАРКА

або

Школа вареня по руски містить 41 знаменитих зуп.

Всі печені, які тільки можливі: Волові, баранячі вепрові і т. д.

Байцованє шинок, робленє знаменитих кишок і ковбас і т. п.

Мучні і яєчні страви

Блини — Пизи і т. п.

Знамениті рускі пироги печені з сиром, капустою і т. п.

Робленє вкусного набілу і т. п.

Ціна 70 кр.

По надісланю переказом 76 кр. висилає франко Друкарня народова Ст. Манецкого і Спілка, Львів. Готель Жоржа.

Вийшла в рускїм перекладі

„Іфігенія в Таврії“

клясична драма Гетого в 5. діях.

Можна набути в о. Д. Йосифовича в Яричові, почта лосо, за 33 кр. разом з пересилкою.

Половина чистого зиску призначена на будову церкви в Новім Санчі.

ЛЕВ НОВОСАД

(практикант віденський)

у Львові, ул. Крута ч. 7.

виконує мужеску, дамску і діточу обув, також чоботи з холявами для духовенства по як найприступнійших цінах

Рівнож приймає репарації кальошів. — З провінції вистане старий оказ на міру. 136 86—140

10000 туюток цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туюток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Льві, уліця Галицка число 12.

Замавляючим 5.000 туютоко разом опакованє і відсилка franco.

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емлії Соколовскої у Львові, Ринок ч. 29., І. п.

приймає ласкаві замовленя і виконує їх густо вно і по приступних цінах. 38-104

НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах. Замісцеві панночки приймає напоме шка не.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Світло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посылках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко

ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по уміренних цінах. 76-?